

Список посилань

1. Матвеева К.В. Використання інструментів штучного інтелекту у написанні наукових досліджень: етичний аспект [Електронний ресурс] / К. В. Матвеева // Наукова весна : матеріали XIII Міжнар. наук.-техн. конф. аспірантів та молодих вчених, 02 берез., м. Дніпро : зб. тез. Дніпро : НТУ Дніпровська політехніка, 2023. С. 246–248. URL: https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/163925/Наукова_весна_2023-246-248.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 17.10.2023).
2. Содель О. Потенціал ІІІ у вищій освіті [Електронний ресурс] / Олександр Содель // Національний університет біоресурсів і природокористування України : [сайт]. URL: <https://nubip.edu.ua/node/126807> (дата звернення: 17.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-194>

СКЛАДНИКИ ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Толмачова І. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

У сучасному світі дотримання норм академічної доброчесності – обов’язкова вимога до кожної людини, що долучається до певного дослідження. В основу доброчесної діяльності кожного учасника освітнього процесу на будь-якому рівні покладено фундаментальні цінності: чесність, довіру, справедливість, повагу, відповідальність та відвагу до дій («Міжнародний центр академічної доброчесності»).

Одна із спільнот, для якої академічна доброчесність поступово стає особистою та професійною цінністю – майбутні вчителі початкових класів.

Особистісний контекст трактуємо крізь зміст поняття «доброчесність», запропонованого В. Бахрушиним та Є. Ніколаєвим: «Доброчесність – позитивна, необхідна академічному середовищу

цінність. Завдяки доброчесності, відкритості, взаємній доброзичливості членів цього середовища воно ефективно реалізує свою місію з обміну знаннями й їх примноження» [2]. Професійний контекст висвітлено у наступному визначенні: «Вміння бути чесним та відповідальним, з повагою ставитись до думок інших людей, дотримуватися норм академічної поведінки – це компоненти, які складають поняття академічної доброчесності, і входять до переліку компетенцій майбутнього педагога» [1, с. 19–20].

Формування академічної доброчесності у майбутніх учителів початкових класів у ході навчання у ЗВО – процес, що містить багато складників. Стисло їх схарактеризуємо.

У КЗ ХГПА розроблено та реалізовано механізми провадження академічної доброчесності і встановлено етичні норми відносин в академічному середовищі. Відповідні нормативні документи представлено на сайті закладу. Саме прозорість, демократичність, відповідальність, узгодженість процедур є принципами, з якими студентів знайомлять на першому занятті з кожного освітнього компонента як своєрідним підґрунтям навчально-пізнавальної діяльності.

В ОПП для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність 013 Початкова освіта) вказано ЗК-6 (здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел) та ЗК-8 (здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)), ПР-03 (критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі) та ПР-11 (збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності), які відображають уміння майбутніх фахівців щодо академічної доброчесності [3]. В свою чергу, дані результати навчання найбільш повно забезпечено при викладанні освітнього компонента циклу професійної підготовки «Основи академічної доброчесності в науково-педагогічних дослідженнях» та в дисциплінах вільного вибору «Академічне письмо», «Організація самостійної роботи студентів», «Медіаграмотність».

Майбутнім учителям початкових класів в межах неформальної освіти запропоновано перелік навчальних курсів для удосконалення комплексу знань та вмінь із академічної доброчесності, зокрема, курс «Академічна доброчесність» (студія онлайн-освіти «EdEra»); курс «Академічна доброчесність в університеті» (платформа ВУМ online).

Студентів долучають до позанавчальних заходів, що розкривають для них різні аспекти проблематики академічної доброчесності.

Наприклад, Круглий стіл «Жінки у педагогічній науці: Харківські наукові школи» (лютий 2023 р.), Цикл онлайн семінарів-практикумів «Бібліотечні послуги для студентів: давайте поміркуємо...» (вересень 2023 р.). В ході онлайн-зустрічей стейкхолдери – вчителі початкових класів представляють сучасні практики формування основ академічної доброчесності у здобувачів початкової освіти.

Здобувачі вищої освіти з першого року навчання беруть участь у науково-дослідній роботі. Саме керівництво їхньою роботою на засадах наставництва, особистий приклад наукового керівника як носія сенсів академічної культури, безперечно, позитивно впливають на формування у майбутніх педагогів свідомої відповідальності за продукти власної наукової діяльності. Вирішенню даного завдання сприяє і участь студентів у роботі Наукового гуртка «Педагогіка».

Отже, повноцінна реалізація запропонованих складників сприяє формуванню у майбутніх учителів початкових класів мотивації до усвідомленого дотримання норм академічної доброчесності, комплексу відповідних знань та умінь і досвіду доброчинної поведінки у науково-педагогічній царині.

Список посилань

1. Андрощук Г. Авторське право і апропріація у мистецтві: межі доступного. *Інтелектуальна власність в Україні: науково-практичний журнал*. 2015. № 9. С. 13–20.

2. Бахрушин В., Ніколаєв Є. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. 2019. 41 с. URL: https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf (дата звернення: 24.09.2023)

3. Освітньо-професійна програма «Початкова освіта» для першого (бакалаврського) рівня за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальність 013 Початкова освіта : затв. рішенням Вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради від 07.06.2023 р. протокол № 12. URL: <http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/opp/2023/bacalavr/pochatkova.pdf> (дата звернення: 24.09.2023)